

Tillväxt-reflex – Visionen om en cirkulär ekonomi

Vår civilisation kräver råvaror av de mest skiftande slag av vilka de flesta inte existerar i en oändlig mängd. Samtidigt hotas våra livsuppehållande system av växande sopberg, giftiga föroreningar och utsläpp av växthusgaser. Den givna responsen på dessa dilemman är en cirkulär ekonomi.

Innan människan trädde in på scenen och tog plats som en integrerad del av naturen var alla flöden av materia och energi cirkulära. Det som i någon del var en restprodukt blev en tillgång för någon annan. Den självklara visionen att sikta mot också idag!

På skilda plan tas det utan tvekan steg i en konstruktiv riktning, men vilka goda åtgärder man än tar till finns ett grundläggande hinder och jag citerar några stycken ur boken *"Klimatet, oljan och tillväxten"*:

"Det hjälper inte att ha medborgare som sorterar sina sopor pedantiskt och företagare som ser ett vinstintresse i att cirkulera råvaror. Det är inte tillräckligt med de allra bästa rutiner för att samla in det som har gjort sitt. Det räcker inte att ha en bra teknik för att separera ut de olika metallerna och säkerställa att de kommer att ha egenskaper som kan mäta sig med de jungfruliga råvarorna. Det finns alltid en stötesten, omöjlig att runda.

Med en produktion (och konsumtion) som hela tiden växer kommer de återvunna materialen från batterier som har tappat kraft, mobiltelefoner som anses omoderna eller solceller som är uttjänta aldrig att komma i kapp behovet hos det som kommer att nyttillverkas."

I kapitlet *"Tillväxten skjuter återvinningen i sank"* tar jag ett simpelt exempel, sätter siffror på det hela och riktar strålkastarljuset på den inneboende konflikten mellan tillväxt och återvinning.

Med en antagen tillväxt hos en "grön produktion" om 25 procent per år och en tänkt livslängd hos exempelvis solceller eller elbilar om tio år visar det sig att materialbehovet till ynka 10 procent kan täckas med återvinning. Nio tiondelar måste med nödvändighet komma från jungfruliga källor.

Mina antaganden kan självfallet nagelfaras, men en tillväxt på 25 procent har, de facto, överträffats hos både vindkraft och solenergi. Och om kvaliteten är god, solcellerna levererar sin kraft under mer än ett decennium – då låses de eftertraktade metallerna upp – och det cirkulära flödet blir än mer svårfångat.

Det är värt att notera att det inte skulle hjälpa med starka ekonomiska incitament och fulländade tekniska processer. Min sifferlek har redan in-tecknat allt detta.

Denna, min dystra bild av en vacker vision är självfallet ingen ursäkt att sluta sikta mot det cirkulära. Att sortera sopor och producera aluminiumplåt från gamla ölburkar är fortsatt meningsfullt. Men i ett större perspektiv utgör idén om ständig tillväxt ett hinder.

//Stellan Tengroth